

УДК 378.22:347.77

DOI: <https://doi.org/10.32820/2074-8922-2020-67-55-64>

КОНТЕКСТНО-КОНЦЕНТРИЧНИЙ ПІДХІД ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАГІСТРІВ З УПРАВЛІННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЮ ВЛАСНІСТЮ

© Бруєва В. А.

Українська інженерно-педагогічна академія

Інформація про автора:

Бруєва Вікторія Анатоліївна: ORCID: 0000-0001-5608-474X; v.bruevauipa@gmail.com, аспірантка кафедри педагогіки, методики та менеджменту освіти Української інженерно-педагогічної академії, вул. Університетська, 16, м. Харків, 61003, Україна.

Стаття розкриває сутність проблеми професійної підготовки магістрів з управління інтелектуальною власністю. Проаналізовано бачення вітчизняних та закордонних вчених щодо використання інноваційних підходів та технологій при професійній підготовці керівних кадрів для сфери інтелектуальної власності. Виокремлено основні зауваження роботодавців до вишів, що готують керівників для галузі інтелектуальної власності. Наведено перелік вимог ринку праці до сучасного управлінця сфери інтелектуальної власності. Запропоновано контекстно-концентричний підхід до професійної підготовки магістрів з управління інтелектуальною власністю як інструментарій адаптивної технології у закладі вищої освіти. Розкрито сутність контекстного підходу, концентричного підходу та колоборації цих підходів при професійній підготовці магістрів спеціальності 073 «Менеджмент» (спеціалізації «Управління інтелектуальною власністю»). Дано визначення поняттю «Інтелектуалізація професійної діяльності майбутнього керівника сфери інтелектуальної власності». Наведено аргументи, що доводять доцільність упровадження саме контекстно-концентричного підходу для професійної підготовки магістрів управління інтелектуальною власністю. Дано перелік умінь, які сформуються у магістрів спеціальності 073 «Менеджмент» (спеціалізації «Управління інтелектуальною власністю») при використанні контекстно-концентричного підходу. Детально розглянуто важливість міждисциплінарних зв'язків при підготовці керівників нового типу для галузі інтелектуальної власності.

Ключові слова: магістр з управління інтелектуальною власністю, ринок інтелектуальної власності, професійна підготовка, контекстно-концентричний підхід, адаптивна технологія, міждисциплінарні зв'язки, управлінська освіта, заклад вищої освіти.

Бруєва В.А. «Контекстно-концентрический подход при профессиональной подготовке магистров управления интеллектуальной собственностью».

Статья раскрывает сущность проблемы профессиональной подготовки магистров по управлению интеллектуальной собственностью. Проанализировано видение отечественных и зарубежных ученых, об использовании инновационных подходов и технологий при профессиональной подготовке руководящих кадров для сферы интеллектуальной собственности. Выделены основные замечания работодателей к вузам, готовящим руководителей для сферы интеллектуальной собственности. Приведен перечень требований рынка труда к современному управленцу интеллектуальной собственностью. Предложен контекстно-концентрический подход к профессиональной подготовке магистров по управлению интеллектуальной собственностью как инструментальный адаптивной технологии в высших учебных заведениях. Раскрыта сущность контекстного подхода, концентрического подхода и колоборации этих подходов при профессиональной подготовке магистров специальности 073 «Менеджмент» (специализации «Управление интеллектуальной собственностью»). Дано определение понятию «Интелектуализация профессиональной деятельности будущего руководителя сферы интеллектуальной собственности». Приведены аргументы, доказывающие целесообразность внедрения именно контекстно-концентрического подхода для профессиональной подготовки магистров управления интеллектуальной собственностью. Дан перечень умений, которые сформируются у магистров специальности 073 «Менеджмент» (специализации «Управление интеллектуальной собственностью») при применении в образовательном процессе контекстно-концентрического подхода. Детально рассмотрена важность междисциплинарных связей при подготовке руководителей нового типа в сфере интеллектуальной собственности.

Ключевые слова: магистр по управлению интеллектуальной собственностью, рынок интеллектуальной собственности, профессиональная подготовка, контекстно-концентрический подход, адаптивная технология, междисциплинарные связи, управленческое образование, высшее учебное заведение.

V.Brueva "Context-concentric approach to the professional training of masters in intellectual property management".

The article reveals the essence of the problem of professional training of masters in intellectual property management in higher education institutions. The vision of domestic and foreign scientists on the use of innovative approaches and technologies in the training of managers for the field of intellectual property in higher education is analyzed. The main remarks of employers to universities that train managers for the field of intellectual property are highlighted. The list of requirements of the intellectual property market to the modern manager of the sphere of intellectual property is given. A context-concentric approach to the professional training of masters in intellectual property management as a tool of adaptive technology in higher education is proposed. The essence of the concepts of contextual approach, concentric approach and collaboration of these approaches in the professional training of masters of specialty 073 "Management" (specialization "Intellectual Property Management") is revealed. The definition of "Intellectualization of professional activity of the future head of intellectual property" is given. The presented arguments prove the expediency of introducing a context-concentric approach for the professional training of masters of intellectual property management. The list of skills which will be formed at masters of a specialty 073 "Management" (specialization "Management of intellectual property") at the context-concentric approach involved in educational process is given. The importance of interdisciplinary connections in the training of new types of managers for the field of intellectual property is considered in detail.

Keywords: master of intellectual property management, intellectual property market, training, context-concentric approach, adaptive technology, interdisciplinary connections, management education, institution of higher education.

Постановка проблеми. Проблема незбалансованості попиту і пропозиції на ринку керівних кадрів як і раніше є актуальною та на сьогодні не вирішеною для української економіки. Розрив між вимогами ринку роботодавців інтелектуальної власності і знаннями, навичками, які майбутні управлінці отримують у процесі професійної підготовки в магістратурі за спеціальністю 073 «Менеджмент» (спеціалізації «Управління інтелектуальною власністю»), є невідповідної якості та істотно ускладнюють працевлаштування випускників магістратури за профілем здобутої спеціальності.

Сьогоднішні роботодавці сфери інтелектуальної власності постійно оновлюють та ставлять вищі вимоги до випускників магістратури з управління інтелектуальною власністю. Вимагаються спеціальні знання з низки різноспрямованих галузей; широкий спектр гнучких компетентностей; уміння працювати одноосібно та в команді в умовах невизначеності та багатозадачності; бути особистістю та лідером для підлеглих; цілковито занурюватися при вирішенні практичних різноспрямованих завдань у реальному часі; мислити системно, креативно, та швидко адаптуватися при прийнятті управлінських рішень. Такий широкий перелік

вимог з боку роботодавців до випускників магістратури з управління інтелектуальною власністю обумовлений специфікою ринку інтелектуальної власності. Саме тому інтелектуалізовані управлінські кадри та вузівські програми підготовки мають відповідати найвищим вимогам сьогодення.

Отже, професійна підготовка магістрантів за спеціальністю 073 «Менеджмент» (спеціалізації «Управління інтелектуальною власністю») має бути різногалузевою, ступеневою, спрямованою на сучасне підприємництво з ринковою орієнтацією.

Зміна освітньої парадигми та, відповідно, переосмислення і розробка нових цінностей, цілей, змісту, форм, методів, підходів, технологій і засобів навчання – тривалий, суперечливий, але необхідний процес для закладів вищої освіти при професійній підготовці магістрів з управління інтелектуальною власністю. Складність процесу професійної підготовки керівників для сфери інтелектуальної власності полягає в тому, що він здійснюється в межах другої вищої освіти, а тому обмежений у часовому ресурсі (лише два роки підготовки) та охоплює великий інформаційний ресурс різнорівневих знань із декількох різноспрямованих галузей (управління, права, економіки, маркетингу,

інженерії, інтелектуальної власності), які має опанувати здобувач освіти. Зрозуміло, що традиційна освітня концепція ЗВО при підготовці керівних кадрів для сфери інтелектуальної власності, неефективна до таких запитів роботодавців та здобувачів освіти.

Вбачаємо вирішення проблематики професійної підготовки магістрів з управління інтелектуальною власністю закладами вищої освіти шляхом докорінної зміни традиційної концепції професійної підготовки при запровадженні адаптивної технології в організацію освітнього процесу. Вважаємо, що саме адаптивна технологія через використання інструментарію, а саме: розроблення та впровадження контекстно-концентричного підходу в професійну підготовку магістрів з управління інтелектуальною власністю вдосконалить концепцію подачі та сприйняття навчального матеріалу, дозволить інтелектуалізувати його зміст і форму для спеціальності 073 «Менеджмент» (спеціалізації «Управління інтелектуальною власністю»), що в цілому підвищить професійний рівень випускників магістратури та задовольнить потреби сучасних роботодавців.

Аналіз останніх досліджень.

Висвітленню проблем професійної підготовки керівних кадрів для сфери інтелектуальної власності присвячені роботи М. Лазарева, В. Луначека, В. Тіманюк, О. Орлюк, О. Жигарь, П. Цибульова та інших науковців [3-8]. Можливості залучення адаптивних технологій у професійну підготовку управлінців досліджували Г. Єльнікова, О. Романовський [2, 9]; використання EVENT-технологій для формування організаційно-управлінських компетентностей магістрів менеджменту в процесі проходження практики розглядав М. Пашоліков [10]. Науковці А. Левкин, Л. Голубева, Д. Шульгін піднімали актуальні питання розроблення компетентнісних моделей та освітніх програм при професійній підготовці управлінців сфери інтелектуальної власності [11]. Питання контекстного навчання розкривали А. Вербицький, Т. Дубовицька, О. Єрмакова, О. Ларіонова, М. Болдіна [12, 16]. Актуальність концентричного підходу як технології набуття управлінської компетенції в процесі навчання бакалаврів досліджували Н. Хмизова, Л. Губарева, Е. Лидинфа [14]. Міждисциплінарний підхід у формуванні компетентностей менеджерів для сучасного бізнесу висвітлювали Л. Гительман, Е. Магара, М. Ходоровський [15]. Проте сучасними

вченими практично не досліджено або поверхнево розглядається запровадження адаптивних технологій при професійній підготовці керівників для галузі інтелектуальної власності. Зрозуміло, що професійна підготовка магістрів за спеціальністю 073 «Менеджмент» (спеціалізації «Управління інтелектуальною власністю») носить специфічний характер. Запровадження адаптивних технологій в освітній процес професійної підготовки керівників для ринку інтелектуальної власності забезпечить глибоке та системне оволодіння інтегрованими знаннями різногалузевих дисциплін.

Тому припускаємо, що доцільним буде впровадження інноваційних підходів та адаптивних технологій. Отже, професійна підготовка керівників для ринку інтелектуальної власності потребує більш детального вивчення та системного вирішення.

Мета статті полягає в обґрунтуванні доцільності запровадження контекстно-концентричного підходу в освітній процес професійної підготовки магістрів з управління інтелектуальною власністю як інструменту адаптивної технології.

Виклад основного матеріалу. В умовах стрімкої трансформації ринку інтелектуальної власності відбувається якісна зміна змісту, суті, масштабу і складності питань, що необхідно вирішувати. Це пред'являє значно вищі кваліфікаційні вимоги до управлінця інтелектуальної власності, досягні тільки на основі суттєвого підвищення рівня професіоналізму і підтримки його актуальності згідно з вимогами сьогодення та на перспективу. Такий стан обумовлено рядом обставин, а саме [7,10,15]:

- усе більшу значущість для ринку інтелектуальної власності набуває фактор випереджальних рішень і, у зв'язку з цим, актуалізація прогностичних і аналітичних функцій керівника як ключової компетентності [15 с. 174-175];

- постійним розширенням переліку наукомістких об'єктів і інструментів управління (автоматизованих технологічних комплексів, систем безпеки та екологічного захисту, бізнес-моделей, інтелектуальних систем прийняття рішень, інноваційної організаційної культури, ризик-менеджменту, адаптивного менеджменту та ін.) [15 с. 175];

- потребою в постійному поглибленому оновленні знань менеджерів інтелектуальної власності, зокрема в багатьох суміжних

галузях, а отже, безперервному навчанні і нарощуванні кваліфікаційного рівня фахівців;

- втратою сенсу стратегії як єдиного курсу управлінських дій керівника інтелектуальної власності; вона все більше починає розглядатися як платформа для колективних обговорень, генерації ідей і прийняття рішень щодо нових можливостей, як форма залучення персоналу різних професійних груп в активну інноваційну діяльність і їх самонавчання [15 с. 175];

- зростанням вимог зі сторони вітчизняних та зарубіжних споживачів ринку інтелектуальної власності (розширюється попит на асортимент та якість інтелектуальних продуктів);

- змінами законодавства у сфері інтелектуальної власності України та інших країн світу, що потребує постійної адаптації як з боку управлінців інтелектуальної власності, так і всіх учасників ринку інтелектуальної власності.

Отже, вимоги до сучасних керівників сфери інтелектуальної власності перебувають в умовах постійних змін і невизначеності. Деякі завдання в їхній діяльності стрімко втрачають своє значення і взагалі зникають, інші трансформуються, змінюються, стають складнішими за формою та змістом. Одночасно з'являються нові завдання, які вимагають ще більшої перебудови професійної діяльності управлінця. Виникає потреба в опануванні новими інтегрованими компетенціями. Очевидно, що специфіка ринку інтелектуальної власності вимагає особливих висококваліфікованих фахівців, зокрема керівників нового типу.

Слід визнати, що сьогоднішня університетська управлінська освіта в багатьох моментах не відповідає перспективним завданням модернізації професії керівника інтелектуальної власності. Це проявляється у [15]:

- відсутності належної уваги до розвитку у студентів адаптивного мислення, інноваційного мислення, інноваційного підприємництва, інноваційного лідерства;

- слабкому розумінні галузевої специфіки, підприємницької ніші, класифікацій систем управління, на які слід орієнтувати майбутнього керівника при професійній підготовці в магістратурі;

- безсистемній подачі навчальних дисциплін, що не дозволяє магістрантам різнобічно розглядати реальні професійні ситуації в контексті конкретних поставлених задач, і що в подальшому унеможливує

формування ключових професійних компетентностей управлінця сфери інтелектуальної власності;

- зайвій абстрактній теоретичній підготовці, при якій формуються лише узагальнені уявлення про специфіку ринку інтелектуальної власності, основи функціонування систем менеджменту і окремих аспектів роботи менеджера інтелектуальної власності. Звичайно, солідна теоретична база необхідна, але певні пропорції з практичною спрямованістю, знанням техніко-технологічних основ виробництва можуть дотримуватися шляхом дистанційних форм освіти;

- відсутності системи специфічного відбору абітурієнтів на спеціальність 073 «Менеджмент» (спеціалізації «Управління інтелектуальною власністю»), що призводить до ситуації, коли серед слухачів освіти виявляється незначний відсоток таких, які мають здібності, необхідні для подальшої професійної управлінської діяльності.

Очевидно, перехід на інноваційний шлях розвитку економіки та суспільства є актуальним питанням, що вимагає якісних змін в управлінській освіті згідно з її орієнтацією на нове позиціонування керівника в управлінні інтелектуальною власністю. Гостра потреба в таких управлінцях полягає в тому, що виникає в умовах невизначеності, ризиків, часті змін звичних поглядів і концепцій, зростання значення інтелектуалізованих кадрів.

Великі зміни потрібні в змісті, наповненні дисциплін. Особливої уваги потребують інноваційні технології та підходи, що використовують освітні установи при професійній підготовці управлінців інтелектуальної власності. Актуальними стають такі адаптивні навчальні технології, які в колоборації дозволили б магістрантам сформувати широкий діапазон професійних компетентностей (у контексті тих галузей, що охоплює сфера інтелектуальної власності) та вмінь ці професійні компетентності самостійно доповнювати, удосконалювати протягом усього трудового життя.

Сучасні заклади вищої освіти мають посилити моніторинг ринку інтелектуальної власності та згідно з отриманими результатами відповідним чином адаптуватися з урахуванням сьогоdnішніх запитів усіх учасників освітнього процесу та з певним випередженням у часі [3-8, 11].

Адаптація полягатиме в розробленні реалістичних навчальних планів, удосконаленні практичного змісту, суті,

методів, підходів, технології професійної підготовки магістрів за спеціальністю 073 «Менеджмент» (спеціалізації «Управління інтелектуальною власністю»), мати а також у встановленні тісних зв'язків із роботодавцями, індивідуалізації навчальних курсів до вимог освітніх потреб кожного магістранта.

Зрозуміло, що рівень знань абітурієнтів, які приходять навчатися до магістратури за спеціальністю 073 «Менеджмент» (спеціалізації «Управління інтелектуальною власністю»), різний, оскільки студентами стають як діючі керівники, що мають безпосереднє відношення до сфери інтелектуальної власності, так і випускники-бакалаври, не пов'язані з цією сферою. Зазначене потребує від закладів вищої освіти застосування різнорівневих адаптивних підходів при наповненні змісту навчального матеріалу і персоналізації у формуванні професійних компетентностей із поточним оцінюванням рівня освітніх досягнень магістрантів.

Професійні програми підготовки магістрів з управління інтелектуальною власністю мають обмеження в кількості аудиторних годин магістратури та не можуть охопити всього обсягу інформаційного ресурсу, яким на практиці має володіти управлінець сфери інтелектуальної власності. Це не дає можливості викладачам ширше розкривати зміст дисциплін, що гальмує практичне розуміння магістрантом майбутньої професії і в подальшому впливає на якість засвоєння навчального матеріалу та рівень сформованості професійних компетентностей майбутніх керівників.

Очевидно, для того, щоб підготувати конкурентоспроможного керівника для специфічної та багатогранної сфери інтелектуальної власності, традиційні інструментарії при підготовці не є ефективними. Тому закладам вищої освіти треба вдосконалювати підходи та технології професійної підготовки магістрів за спеціальністю 073 «Менеджмент» (спеціалізації «Управління інтелектуальною власністю»). Для цього, на нашу думку, можна запровадити контекстно-концентричний підхід як інструмент адаптивної технології.

Проаналізувавши навчальні плани, робочі програми професійної підготовки магістрів за спеціальністю 073 «Менеджмент» (спеціалізації «Управління інтелектуальною власністю») та низку наукових джерел, ми впевнилися, що здебільшого вони вузько орієнтовані, в цілому дають магістру лише

поверхневе (ознайомче) розуміння майбутньої професії та далекі від практичної професійної реальності [8, 9, 10, 11, 14, 15, 16].

Вважаємо, що, змінивши підходи подачі навчального матеріалу, можна буде адаптувати зміст освіти, акцентуючи увагу магістрантів не стільки на теоретичній, скільки на практичній стороні майбутньої професії. Це дасть змогу магістрантам всебічно її осмислити і бути готовими не лише увійти в професію управління інтелектуальною власністю, а й професійно зростати.

На наш погляд, використання контекстно-концентричного підходу як інструменту адаптивної технології при професійній підготовці магістрів за спеціальністю 073 «Менеджмент» (спеціалізації «Управління інтелектуальною власністю») може допомогти у вирішенні зазначених вище питань.

На думку А. Вербицького, «...контекстним є таке навчання, в якому на мові наук і за допомогою всієї системи форм, методів і засобів навчання послідовно моделюється предметний і соціальний зміст майбутньої професійної діяльності учнів» [12, 13, с. 43].

Контекстний підхід при професійній підготовці магістрів з управління інтелектуальною власністю – це педагогічний підхід, при якому професійну компетенцію магістра з управління інтелектуальною власністю можна розглядати як можливість встановлення міждисциплінарного зв'язку між інтегрованими знанням і практичною управлінською ситуацією або, в більш широкому сенсі, як здатність знайти, виявити, сформулювати вміння, навички), які підходять для вирішення конкретної проблеми.

Контекстний підхід при професійній підготовці магістрів з управління інтелектуальною власністю акцентує увагу в межах конкретних галузевих сегментів на результати освіти, що дає можливість побудувати логічний навчальний ланцюг, який має безпосереднє відношення до конкретної практичної управлінської ситуації.

Концентричний підхід при професійній підготовці магістрів з управління інтелектуальною діяльністю – це педагогічний підхід, який доцільно використовувати при розробленні інтегральних навчальних планів та програм професійної підготовки слухачів магістратури. Концентричний підхід при професійній підготовці магістрів з управління інтелектуальною діяльністю – це педагогічний прийом, який передбачає під час освітнього процесу надання матеріалу концентровано у

відповідності до типу інформації і рівня складності навчальних завдань. Крім того, він передбачає періодичне повернення здобувачів освіти до одного і того ж навчального матеріалу з метою деталізації та поглиблення його освоєння для розуміння практичної суті майбутньої професії та сфери діяльності.

Контекстно-концентричний підхід до професійної підготовки магістрів з управління інтелектуальною власністю – це колоборація педагогічних підходів, що дозволяє навчити магістрів у контексті певних галузей, концентровано у відповідності до складності професійного питання, різносторонньо бачити суть проблеми, вміти зважено та оперативно знаходити альтернативи їх вирішення, постійно адаптуватися.

На думку О. Загіки, «...адаптивна технологія – це систематизований педагогічний процес, який реалізує науково обґрунтовану освітню мету, дидактичний комплекс (принципи, педагогічні умови, навчальне середовище), включає суб'єктів та комплекс педагогічних теорій (форм, методів, засобів) організації навчальної діяльності учнів, забезпечує досягнення спроектованого результату завдяки гнучкому реагуванню на зміни вимог соціокультурного та виробничого середовища через оптимальний підбір та розподіл ресурсів і має більш високий ступінь ефективності, надійності і гарантованості результату, ніж це властиво традиційним технологіям навчання» [2 с. 67].

Адаптивні технології при професійній підготовці магістрів з управління інтелектуальною власністю – це набір педагогічних та управлінських інструментів закладу вищої освіти, що дозволять логічно інтегрувати зміст, методи, прийоми, підходи, концепції для максимального задоволення потреб усіх учасників освітнього процесу.

Характерними ознаками використання адаптивної технології при професійній підготовці магістрів з управління інтелектуальною власністю має бути створення:

- адаптивного середовища (інфраструктури);
- програм із теоретико-практичної підготовки професорсько-викладацького складу до використання на практиці інноваційних підходів (контекстно-концентричного підходу професійної підготовки магістрів з управління інтелектуальною власністю);
- системи маркетингово-моніторингових досліджень ринку праці та ринку освітніх послуг;

- єдиної бази «заклад освіти-магістрант-роботодавець», що дозволить кожному з учасників цієї бази мати необхідну релевантну інформацію у відповідності до своїх запитів (діючі навчальні програми освітньої установи; рейтинг та досягнення магістранта; переваги потенційних роботодавців тощо);

- системи управління адаптивними технологіями в закладі освіти (визначення факторів і критеріїв та створення кваліметричних моделей професійної компетентності магістрантів, проведення вимірів та відповідного аналізу результатів).

Сучасна професійна підготовка інтелектуалізованого управлінця для сфери інтелектуальної власності – це набір професійних адаптивних інструментів та технологій, які має використовувати сучасний заклад освіти і який містить унікальний індивідуальний мікс навчальних програм, підходів, методів, що дозволять здобувачу освіти в залежності від його потенціалу навчитися різнобічно та різнорівнево оволодівати навчальним матеріалом для інтелектуалізованої професійної діяльності в майбутньому.

Інтелектуалізація професійної діяльності майбутнього керівника сфери інтелектуальної власності – це його здатність у складних, спеціалізованих, високотехнологічних сферах діяльності, результативно працювати як фахівець високого класу, і тим самим формувати новий тип управлінця, бути інтелектуальною управлінською елітою сучасної України.

Зазначимо, що набуття магістрантами з управління інтелектуальною власністю відповідних багатозадачних компетенцій можливе лише за умови посилення в навчальному процесі міждисциплінарних зв'язків. Лише через міждисциплінарні зв'язки в процесі професійної підготовки майбутніх управлінців для сфери інтелектуальної власності відбудеться поглиблена інтеграція знань, отриманих у рамках різногалузевих дисциплін і їх тісна взаємодія на новому рівні узагальнення. Це дасть можливість здобувачам освіти засвоїти навчальну інформацію на більш високому рівні, застосовувати інтегративні знання з різних наук; максимально зорієнтує заклад освіти до реальних запитів роботодавців та слухачів магістратури, тим самим обумовивши початок формування персонального стилю керівництва в майбутніх управлінців [15].

Такий інтегрований підхід найкраще дозволить концентровано та в контексті конкретних секторів науки і практики, навчити

здобувача освіти кооперації, синтезу різних знань для отримання нового рішення складного завдання. При професійній підготовці саме магістрів з управління інтелектуальною власністю, важливо продемонструвати можливість міждисциплінарної методології для всебічного аналізу управлінських різноспрямованих ситуацій, їх евристичної ефективності, способу організації спільної професійної діяльності.

Контекстно-концентричний підхід професійної підготовки магістрів з управління інтелектуальною власністю як складова адаптивної технології дозволить логічно поєднати наповнення різногалузевих дисциплін (економічні, управлінські, правові, інтелектуальної власності, технічні). У результаті такої колоборації зросте взаємодія теоретичних та практичних знань слухача магістратури, а саме відбудеться:

1) повне переосмислення традиційних поглядів, парадигм, концепцій у питаннях управління інтелектуальною власністю [15];

2) взаємозбагачення: використання одночасно декількох парадигм для вирішення конкретних практичних проблем, народження нових методів, інструментарію, концептуального арсеналу, теоретичної бази, нового стилю керівництва [15];

3) сформується навик міжособистих відносин у команді;

4) розвиватиметься здатність опрацювання великих масивів різнорівневої, різноспрямованої інформації та виокремлення релевантної;

5) сформується навик самоаналізу та самооцінки (виявляти свої слабкі та сильні сторони, удосконалювати сильні, позбавлятися слабких);

6) з'явиться внутрішній мотив до свідомого оволодіння навчальним матеріалом у період навчання та протягом всього трудового шляху в професії;

7) сформується навик до швидкого навчання (перенавчання) у відповідності до запитів сьогодення;

8) сформується критичне мислення та вміння адаптуватися до зростаючих змін у професії;

9) з'явиться потреба в постійному забезпеченні кар'єрного зростання підлеглих через коуч-технології (сформується здатність безпомилково направляти та мотивувати підлеглих до заданих цілей);

10) розвиватиметься навик системного мислення та прийняття управлінських рішень у контексті тих галузей, які охоплює конкретна практична задача.

Сьогодні, коли ключовим елементом про- професіоналізму керівника стає вміння швидко реагувати на зміну ситуації, формувати її бачення та інтерпретацію завдання в контексті супроводжуючих її обставин, саме контекстно-концентричний підхід професійної підготовки магістрів за спеціальністю 073 «Менеджмент» (спеціалізації «Управління інтелектуальною власністю») та його евристичний ефект дозволять розвивати навик оперативно приймати зважені управлінські рішення і організувати їх виконання. Причому можна припустити, що тенденція застосування саме контекстно-концентричного підходу до професійної підготовки магістрів з управління інтелектуальною власністю буде зростати в міру наростання потоку нових складних завдань, диференціації та інтеграції знань, специфічних для ринку інтелектуальної власності.

Запровадження у професійну підготовку магістрів з управління інтелектуальною власністю контекстно-концентричного підходу як інструменту адаптивної технології стане початком формування моделі сучасного управлінця для галузі інтелектуальної власності, що в подальшому розвиватиме в них такі здатності [15 с. 174-177]:

- оперативного сприйняття й інтерпретації невизначеності майбутнього, конкретних ситуацій, обставин, проблем, способу нейтралізації загроз і використання можливостей;

- швидкого добору та «заточування» своїх професійних інструментів під нове бачення;

- створення для вирішення конкретної проблеми власної методології як основи подальшого вирішення предметного завдання (управлінське ноу-хау, що при опануванні та оновленні компетенції дозволить сформувати методологічну культуру менеджера інтелектуальної власності);

- стратега, здатного орієнтуватися в багатоаспектному, багатофакторному, динамічному середовищі і формувати нове бачення ситуації, що змінилася;

- лідера, який вміє організувати генерацію ідей і захопити співробітників для забезпечення їх комерційної реалізації;

- методолога, що орієнтує у виборі знань та методи створення нових систем.

Висновки. На наш погляд, керівник майбутнього для сфери інтелектуальної власності – це фахівець широкого профілю, який не прив'язаний до конкретних посадових обов'язків, не обмежений у шаблонах керівництва та набору стандартних стратегій, а

це високого рівня інтелектуалізований управлінець, який вмiє сам адаптуватися відповідно до обставин та адаптувати роботу підлеглих до будь-яких змін макро- та мікро-середовища, задля вирішення різномірних складних задач, які виникають в умовах невизначеності. Це лiдер, який чiтко відчуває темп руху ринку інтелектуальної власності, визначає задачі, розробляє набір стратегій-трансформерів, делегує повноваження, контролює безпомилкове виконання цих задач у поставлені терміни, бере на себе повну відповідальність за прийняті управлінські рішення.

При контекстно-концентричному підході магістрант розширить власні професійні навички, опанує ємкість та наповнення спеціальності 073 «Менеджмент» (спеціалізації «Управління інтелектуальною власністю»), зможе обробляти великі масиви різномірної інформації, концентруватися на головних аспектах, різнобічно бачити проблематику та шляхи вирішення в контексті реальної управлінської ситуації, визначати траєкторію свого професійного шляху, максимально наблизитись до входження в майбутню професію та сформує здатність адаптуватися протягом усього кар'єрного шляху як головну професійну компетентність.

Список використаних джерел :

1. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>. – Дата звернення : 03.03.2020р.
2. Єльнікова Г. В. Адаптивне управління в освіті: професійні та громадсько - активні школи : Кол. монографія / Г. В. Єльнікова, С. Г. Кравець, О. О. Загіка та ін. ; за заг. і наук. ред. Г. В. Єльнікової. – Харків : Мачулін, 2019. – 370 с.
3. Тiманюк В. М. Сучасні вимоги до професіоналу в сфері інтелектуальної власності / В. М. Тiманюк, І. В. Тiманюк // Молодий вчений. – 2014. – № 1. – С. 186–189.
4. Лазарев М. І. Патентознавство і авторське право : навч. посiб. / М. І. Лазарев, В. М. Тiманюк, Н. П. Рубан ; Укр. інж.-пед. акад. – Харків : ФОП Мезіна, 2017. – 228 с.
5. Лунячек В. Е. Проблеми управління професійною підготовкою фахівців в умовах магістратури / В. Е. Лунячек // Проблеми інженерно-педагогічної освіти : зб. наук. пр. – Харків : УПА, 2016. – № 50-51. – С. 26–32.
6. Орлюк О. Освіта з інтелектуальної власності у системі вищої освіти України: проблеми та завдання / О. Орлюк // Теорія і

Практико орієнтована складова вузівської освіти сьогодні стає найважливішим компонентом освітнього процесу, що вимагає всебічного її осмислення як умови формування найважливіших професійних якостей особистості керівника для сфери інтелектуальної власності.

Стандарти нового покоління мають орієнтувати студентів на самонавчання, самоорганізацію, що дозволить не просто опанувати інструментарій майбутньої професії, але головне – навчить самостійно генерувати нові ідеї в управлінській діяльності та знаходити способи вирішення креативних завдань будь-якого управлінського рівня.

Таким чином, зміни підприємницького середовища ставлять особливі вимоги до професійної підготовки майбутніх керівників сфери інтелектуальної власності. Тому значущими і цінними для них стають інтелектуалізовані керівники (з готовністю вчитися протягом усього життя, зі сформованим високим рівнем адаптивності, креативності, комунікабельності, здатності до особистісного розвитку).

Перспективи подальших досліджень ми бачимо в розробленні контекстно-концентричної моделі професійної підготовки магістрів управління інтелектуальною власністю на адаптивних засадах.

практика інтелектуальної власності. – 2019. – № 6. – С. 148–157. – Режим доступу : [file:///C:/Users/Администратор/Downloads/188357-418895-1-SM%20\(7\).pdf](file:///C:/Users/Администратор/Downloads/188357-418895-1-SM%20(7).pdf)13. Дата звернення : 10.03.2020р. – Дата звернення: 10.03.2020р.

7. Жигарь О. В. Формирование профессиональных компетенций менеджера / О. В. Жигарь // Вестник университета. – 2013. – № 15. – С. 220–224. – Режим доступу : <https://cyberleninka.ru/article/n/formirovanie-professionalnyh-kompetentsiy-menedzhera/viewer> - Дата звернення: 03.03.2020р.

8. Цибульов П. М. Еволюція системи підготовки фахівців з інтелектуальної власності в Україні / П. М. Цибульов // Проблеми підготовки фахівців з інтелектуальної власності, інформаційно-аналітичної та інноваційної діяльності в Україні : XVII Всеукр. наук.-практ. конф. (Київ, 17 травня 2019). – Режим доступу : http://kiev.onua.edu.ua/news/vseukrajinska_naukovo_p_raktichna_konferentsija_problemi_pidgotovki_fahivtsi_v_z_intelektualnoji_vlasnosti_informatsijno_analitichn_oji_ta_innovatsijnoji_dijalnost – Дата звернення : 02.03.2020.

9. Романовський О. Г. Педагогічні умови формування готовності майбутніх менеджерів до адаптивного управління / О. Г. Романовський, М. К.

Чеботарьов // Теорія і практика управління соціальними системами. – 2014. – № 1. – С. 26–33. – Режим доступу : http://repo.uipa.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/4004/1/Romanskue_Chebotariov.pdf - Дата звернення: 12.03.2020р

10. Пашоликов М. С. Возможности Event-технологий для формирования организационно-управленческих компетенций магистров менеджмента в процессе прохождения практики / М. С. Пашоликов // Известия Российского государственного педагогического университета им. А. И. Герцена. – 2014. – С. 217–222. – Режим доступу : <https://cyberleninka.ru/article/n/vozmozhnosti-event-tehnologiy-dlya-formirovaniya-organizatsionno-upravlencheskih-kompetentsiy-magistrov-menedzhmenta-v-protseste> Дата звернення 15.03.2020р.

11. Левкин А. Ю. Специалисты и менеджеры интеллектуальной собственности: компетентностные модели и образовательные программы / А. Ю. Левкин, Л. П. Голубева, Д. Б. Шульгин // Образование и инновации. – 2013. – № 3 (173). – С. 95–103. – Режим доступу: <https://cyberleninka.ru/article/n/spetsialisty-i-menedzhery-intellektualnoy-sobstvennosti-kompetentnostnye-modeli-i-obrazovatelnye-programmy/viewer> - Дата звернення 15.03.2020р.

12. Вербицкий А. А. Контекстное обучение в компетентностном подходе / А. А. Вербицкий // Высшее образование в России. – 2006. – № 11. – С. 39–47. – Режим доступу : <https://cyberleninka.ru/article/n/kontekstnoe-obuchenie-v-kompetentnostnom-podhode-1> - Дата звернення 01.03.2020р.

13. Вербицкий, А. А. Контексты содержания образования / А. А. Вербицкий, Т. Д. Дубовицкая. – М. : РИЦ МГОПУ им М. А. Шолохова, 2003. – 80 с.

14. Хмызова Н. Г. Технологии развития управленческих компетенций в процессе обучения бакалавров с использованием профессиональных модулей / Н. Г. Хмызова, Л. И. Губарева, Е. П. Лидинфа // НИСПТ Научно-методический электронный журнал. – 2017. – № 10. – С. 140–155. – Режим доступу: <https://cyberleninka.ru/article/n/tehnologii-razvitiya-upravlencheskih-kompetentsiy-v-protseste-obucheniya-bakalavrov-s-ispolzovaniem-professionalnyh-moduley/viewer> - Дата звернення 03.03.2020р.

15. Гительман Л. Д. Междисциплинарный подход в формировании компетенций менеджеров для инновационной экономики / Л. Д. Гительман, Е. Р. Магарил, М. Я. Ходоровский // Экономика региона. – 2014. – № 1. – С. 174–184. – Режим доступу: <https://cyberleninka.ru/article/n/mezhdistsiplinarnyy-podhod-v-formirovanii-kompetentsiy-menedzherov-dlya-innovatsionnoy-ekonomiki/viewer> - Дата звернення 07.03.2020р.

16. Болдина М. А. Контекстный подход как базовый в выборе методов обучения специалиста нового типа / М. А. Болдина // Социально-экономические явления и процессы. – 2011. – № 9

(031). – С. 237–243. – Режим доступу: <https://cyberleninka.ru/article/n/kontekstnyy-podhod-kak-bazovyy-v-vybore-metodov-obucheniya-spetsialista-novogo-tipa/viewer> - Дата звернення 07.03.2020р.

References:

1. Prezident Ukrainy 2014, *Zakon Ukrainy Pro vyshchu osvitu vid 01.07.2014 no. 1556-VII*, viewed 03 March 2020, [About higher education: Law of Ukraine of 01.07.2014 № 1556-VII], viewed 03 March 2020, <<http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>>.

2. Yelnikova, GV, Kravets, SG, Zagika, OO et al., *Adaptivne upravlinnia v osviti: profesiini ta hromadsko - aktyvni shkoly*, [Adaptive management in education: professional and socially active schools] Machulin, Kharkiv.

3. Timaniuk, VM & Timaniuk, VI 2014, 'Suchasni vymohy do profesionalu v sferi intelektualnoi vlasnosti' [Modern requirements for a professional in the field of intellectual property], *Molody vchenyi*, no. 1, pp. 186-189.

4. Lazariyev, MI, Timaniuk, VM & Ruban, NP 2017, *Patentoznavstvo i avtorske pravo* [Patent science and copyright], *Ukrainska inzhenerno-pedahohichna akademiia*, FOP Mezina, Kharkiv.

5. Luniachek, VE 2016, 'Problemy upravlinnia profesiinoiu pidhotovkoiu fakhivtsiv v umovakh mahistratury' [Problems of management of professional training of specialists in the conditions of a magistracy], *Problemy inzhenerno-pedahohichnoi osvity*, *Ukrainska inzhenerno-pedahohichna akademiia*, Kharkiv, no. 50-51, pp. 26-32.

6. Orliuk, O 2019, 'Osvita z intelektualnoi vlasnosti u systemi vyshchoi osvity Ukrainy: problemy ta zavdannia' [Intellectual property education in the system of higher education of Ukraine: problems and tasks], *Teoriia i praktyka intelektualnoi vlasnosti*, no. 6, pp. 148-157, viewed 10 March 2020, <[file:///C:/Users/Администратор/Downloads/188357-418895-1-SM%20\(7\).pdf#f13](file:///C:/Users/Администратор/Downloads/188357-418895-1-SM%20(7).pdf#f13)>.

7. Zhigar, OV 2013, 'Formirovanie professionalnyh kompetentsiy menedzhera' [Formation of a manager professional competencies], *Vestnik universiteta*, no. 15, pp. 220-224, viewed 03 March 2020, <<https://cyberleninka.ru/article/n/formirovanie-professionalnyh-kompetentsiy-menedzhera/viewer>>.

8. Tsybulov, PM 2019, 'Evolutsiia systemy pidhotovky fakhivtsiv z intelektualnoi vlasnosti v Ukraini' [Evolution of the system of training specialists in intellectual property in Ukraine], *Problemy pidhotovky fakhivtsiv z intelektualnoi vlasnosti, informatsiino-analitychnoi ta innovatsiinoi diialnosti v Ukraini*, Kyiv, viewed 02 March 2020, <[URL:http://kiev.onua.edu.ua/news/vseukrajinska_naukovo_praktichna_konferentsija_problemi_pidgotovki_fakhivtsiv_z_intelektualnoi_vlasnosti_informatsiino_analitychnoi_ta_innovatsiinoi_diialnosti](http://kiev.onua.edu.ua/news/vseukrajinska_naukovo_praktichna_konferentsija_problemi_pidgotovki_fakhivtsiv_z_intelektualnoi_vlasnosti_informatsiino_analitychnoi_ta_innovatsiinoi_diialnosti)>.

9. Romanovsky, OG & Chebotaryov, MK 2014, 'Pedahohichni umovy formuvannia hotovnosti maibutnikh menedzheriv do adaptivnoho

upravlinnia' [Pedagogical conditions for the formation of future managers readiness for adaptive management], *Teoriia i praktyka upravlinnia sotsialnykh systemamy*, no. 1, pp. 26-33, viewed 12 March 2020, <http://repo.uipa.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/4004/1/Romanskue_Chebotariov.pdf>.

10. Pasholikhov, MS 2014, 'Vozmozhnosti Event-tehnologiy dlja formirovaniya organizacionno-upravlencheskih kompetencyj magistriv menedzhmenta v processe prohozhdeniya praktiki' [Possibilities of event technologies for the formation of organizational and managerial competencies of masters management in the process of passing practice], *Izvestija Rossijskogo gosudarstvennogo pedagogicheskogo universiteta imeni A. I. Gercena*, pp. 217-222, viewed 15 March 2020, <<https://cyberleninka.ru/article/n/vozmozhnosti-event-tehnologiy-dlya-formirovaniya-organizatsionno-upravlencheskih-kompetentsiy-magistrov-menedzhmenta-v-protsesse>>.

11. Levkin, AY, Golubeva, LP &, Shulgin, DB 2013, 'Specialisty i menedzhery intellektualnoj sobstvennosti: kompetentnostnye modeli i obrazovatelnye programmy' [Intellectual property specialists and managers: competence models and educational programs], *Obrazovanie i innovacii*, no. 3 (173), pp. 95-103, viewed 15 March 2020, <<https://cyberleninka.ru/article/n/spetsialisty-i-menedzhery-intellektualnoj-sobstvennosti-kompetentnostnye-modeli-i-obrazovatelnye-programmy/viewer>>.

12. Verbitsky, AA 2006, 'Kontekstnoe obuchenie v kompetentnostnom podhode' [Contextual learning in a competency-based approach], *Vyshee obrazovanie v Rossii*, no. 11, pp. 39-47, viewed 01 March 2020, <<https://cyberleninka.ru/article/n/kontekstnoe-obuchenie-v-kompetentnostnom-podhode-1>>.

13. Verbitsky, AA & Dubovitskaya, TD 2003, *Konteksty sodержaniya obrazovaniya*, [Contexts of educational content] Redakcionno-izdatelskij centr Moskovskogo gosudarstvennogo otkrytogo pedagogicheskogo universiteta imeni M.A. Sholohova, Moskva

14. Khmyzova, NG, Gubareva, LI & Lidinfa, EP 2017, 'Tehnologii razvitiya upravlencheskih kompetencyj v processe obuchenija bakalavrov s ispolzovaniem professionalnykh modulej' [Technologies for the development of managerial competencies in the process of teaching bachelors using professional modules], *NIPT Nauchno-metodicheskij jelektronnyj zhurnal*, no. 10, pp. 140-155, viewed 03 March 2020, <<https://cyberleninka.ru/article/n/tehnologii-razvitiya-upravlencheskih-kompetentsiy-v-protsesse-obucheniya-bakalavrov-s-ispolzovaniem-professionalnykh-modulej/viewer>>.

15. Gitelman, LD, Magaril, ER & Khodorovsky, MY 2014, 'Mezhdisciplinarnyj podhod v formirovanii kompetencyj menedzherov dlja innovacionnoj jekonomiki' [An interdisciplinary approach in the formation of managers' competencies for an innovative economy], *Jekonomika regiona*, no. 1, pp. 174-184, viewed 07 March 2020, <<https://cyberleninka.ru/article/n/mezhdistsiplinarnyy-podhod-v-formirovanii-kompetentsiy-menedzherov-dlya-innovatsionnoj-ekonomiki/viewer>>.

16. Boldina, MA 2011, 'Kontekstnyj podhod kak bazovyj v vybore metodov obuchenija specialista novogo tipa' [Contextual approach as a basic one in choosing training methods for a new type of specialist], *Socialno-jekonomicheskie javlenija i processy*, no. 9 (031), pp. 237-243, viewed 07 March 2020, <<https://cyberleninka.ru/article/n/kontekstnyj-podhod-kak-bazovyj-v-vybore-metodov-obucheniya-spetsialista-novogo-tipa/viewer>>.

Стаття надійшла до редакції 06.05.2020 р.